

ANALIZĂ COFACE

Vulnerabilitatea mediului de afaceri în contextul pandemiei de Covid-19

Companiile active în România se regăseau la începutul anului 2020 într-o situație mai vulnerabilă în condiții adverse prin comparație cu criza financiară precedentă. În contextul scăderii vânzărilor, discontinuității afacerii și încasării mai tardive a facturilor, aproximativ 11% dintre firmele active cu o situație favorabilă înainte de pandemie puteau intra în incapacitate de plată pe parcursul anului 2020, ducând la dublarea șomajului și adâncirea recesiunii economice cu încă 6pp, amplificând scăderea economică aproape de -10%.

Mediul de afaceri activ în România a fost afectat de o regenerare distructivă pronunțată în ultimul deceniu, în condițiile în care numărul firmelor care și-au întrerupt activitatea a fost aproape de 2 ori peste cel al companiilor înmatriculate în perioada 2010-2019.

Tabel. Evoluția companiilor nou înmatriculate vs întreruperi de activitate

Anul	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Suspendare	24.398	21.221	21.086	24.078	15.788	17.698	15.918	16.380	18.308	13.889	10.913
Dizolvare	7.508	4.001	22.500	23.208	18.336	27.967	29.923	31.197	34.358	34.055	25.384
Radiere	58.726	56.245	71.746	80.786	76.483	94.374	99.113	82.295	80.181	103.657	51.715
Insolvențe	19.650	21.499	25.842	27.924	20.170	10.170	8.371	9.102	8.177	6.384	5.564
TOTAL OUT	110.282	102.966	141.174	155.996	130.777	150.209	153.325	138.974	140.754	157.985	93.576
Out An-la-An	-18%	-7%	37%	10%	-16%	15%	2%	-9%	1%	12%	-41%
Înmatriculări	119.048	130.162	125.603	124.816	101.627	113.167	105.982	136.699	135.532	136.132	109.939
Din care - SRL	48.102	62.735	61.542	60.292	56.381	64.417	73.889	98.405	89.563	89.074	78.419
In SRL An-la-An	-12%	30%	-2%	2%	-6%	14%	15%	33%	9%	-1%	-12%
OUT: IN (SRL)	2,3	1,6	2,3	2,6	2,3	2,3	2,1	1,4	1,57	1,77	1,19

Sursa: ONRC, date prelucrate Coface

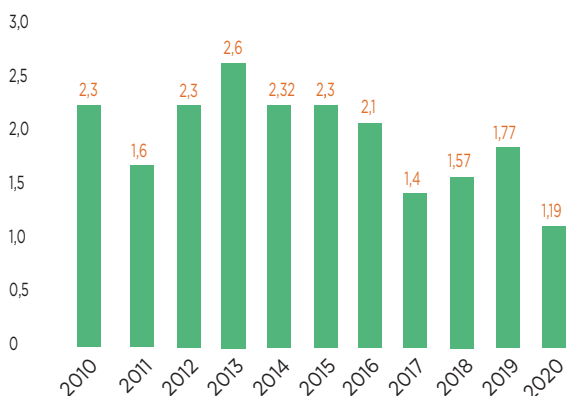

Evoluția numărului de companii OUT / IN (SRL)

- CAPITAL DE LUCRU POZITIV (2007) => CAPITAL DE LUCRU NEGATIV (2015 - 2019)
- SCĂDEREA GRADULUI DE CAPITALIZARE, DE LA 35% (ANUL 2007) LA 28% (ANUL 2019)
- CREȘTEREA PONDERII DATORIILOR PE TERMEN SCURT ÎN TOTAL DATORII, DE LA 58% (2007) LA 75% (2019)
- DEZINVESTIȚII NETE, ACTIVELE FIXE SCĂZÂND DE LA 63% (ANUL 2007) LA 48% (ANUL 2019)
- CREȘTEREA DURATEI DE ÎNCASARE A CREAȘTELOR LA 115 ZILE (2019) COMPARATIV CU 60 DE ZILE (2007)

OUT : IN (SRL)

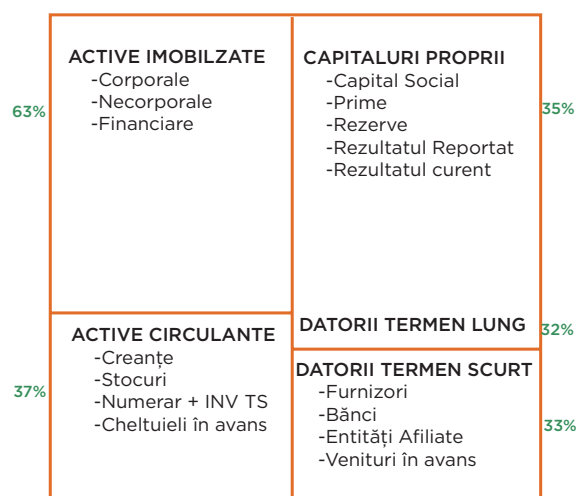

Sursa: ONRC, date prelucrate Coface

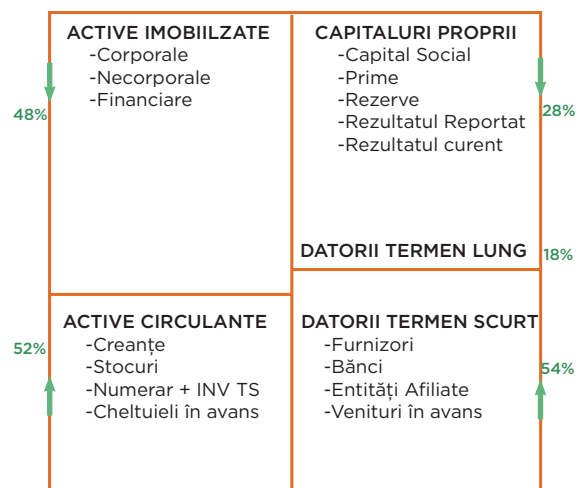
Această regenerare poate avea și o latură pozitivă: firmele nou înființate, precum și cele care au rezistat, pot acoperi golul lăsat de firmele care și-au încetat activitatea, îmbunătățind astfel indicatorii business-ului local. Totuși, această îmbunătățire nu se întâmplă din inerție, prin simpla evacuare a firmelor cu o situație financiară vulnerabilă. Firmele care și-au continuat activitatea trebuie să promoveze bune practici financiare pentru o dezvoltare sustenabilă pe termen lung, precum: păstrarea unui capital de lucru pozitiv pentru autofinanțarea nevoilor pe termen scurt, reinvestirea profitului pentru finanțarea nevoii de fond de rulment (excesul creanțelor și stocurilor peste soldul furnizorilor), echilibrarea ciclului de conversie al banilor pentru a evita excedente / deficite excesive, planificarea unor investiții competitive finanțate prin resurse de capitaluri permanente, planificarea fluxului de numerar în scenarii de stres pentru anticiparea vulnerabilităților, gestiunea eficientă a riscului de credit comercial, controlul gradului de îndatorare la un nivel sustenabil și diversificarea surselor de finanțare. Din păcate, foarte multe dintre aceste bune practici nu au fost prezente în evoluția majorității companiilor active în România în ultimul deceniu.

De aceea, oglindirea situației financiare consolidate de la finalul anului 2019 prin comparație cu cea din 2007 (anii care au precedat crizele economice din 2008, respectiv 2020) pentru companiile active în România reflectă 5 probleme ale acestora:

ROMÂNIA SRL - Bilanțul în 2007

ROMÂNIA SRL - Bilanțul în 2019

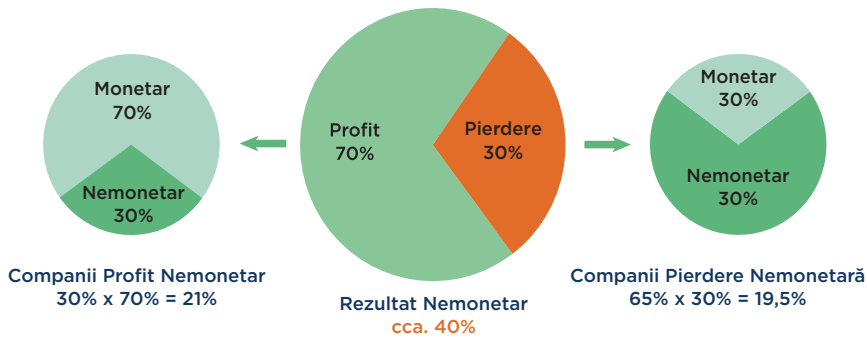

În acest context, este important să analizăm vulnerabilitatea companiilor active în România plecând de la diferența dintre rezultatul contabil și cel monetar, analiză care reflectă capacitatea firmelor de a genera un profit monetar. Astfel:

- Rezultatul contabil reflecta diferența dintre venituri și cheltuieli. Valorile pozitive indică obținerea de profit, dar nu implică și de lichiditate, deoarece veniturile nu sunt încasări, iar cheltuielile nu sunt plăți. În același timp, valorile negative indică pierdere contabilă, dar nu automat o problemă de lichiditate imediată;

Rezultat Contabil vs Monetar

• Rezultatul monetar reflectă diferența dintre veniturile încasate (obținute prin deducerea variației creanțelor din cifra de afaceri) și cheltuielile monetare (obținute prin deducerea cheltuielilor non-monetare din totalul costurilor de exploatare).

Analiza situațiilor financiare pentru companiile active în România la finalul anului 2019 reflectă:

• 70% au obținut un profit contabil, dintre care 30% au pierderi monetare

• 30% au înregistrat o pierdere contabilă, dintre care pentru 65% sunt și pierderi monetare

Astfel, concluzionăm că 4 din 10 companii active în România erau deja vulnerabile înainte de impactul economic negativ cauzat de pandemia Covid-19 pe parcursul anului 2020. Întrebarea este: câte dintre firmele cu o situație favorabilă înainte de pandemie au întâmpinat dificultăți pe parcursul anului 2020? De asemenea, în lipsa măsurilor de sprijin susținute de guvern, care ar fi fost consecințele financiare cascade în economie din cauza insolvenței acestor companii.

Pentru a răspunde la aceste întrebări, au fost aplicate două șocuri negative generalizate pe parcursul anului 2020 în contextul pandemiei Covid-19:

- Scăderea cifrei de afaceri, cu o intensitate și ritm diferite de la un sector la altul. Totuși, putem calcula impactul mediu de aproximativ 6,2%, obținut prin înmulțirea contracției PIB-ului real (-3,9%) cu multiplicatorul de 1,6, care reflectă diferența dintre rulaje (suma cifrei de afaceri a tuturor companiilor active în România) și valoarea adăugată (suma acestora indicând PIB-ul unei economii);

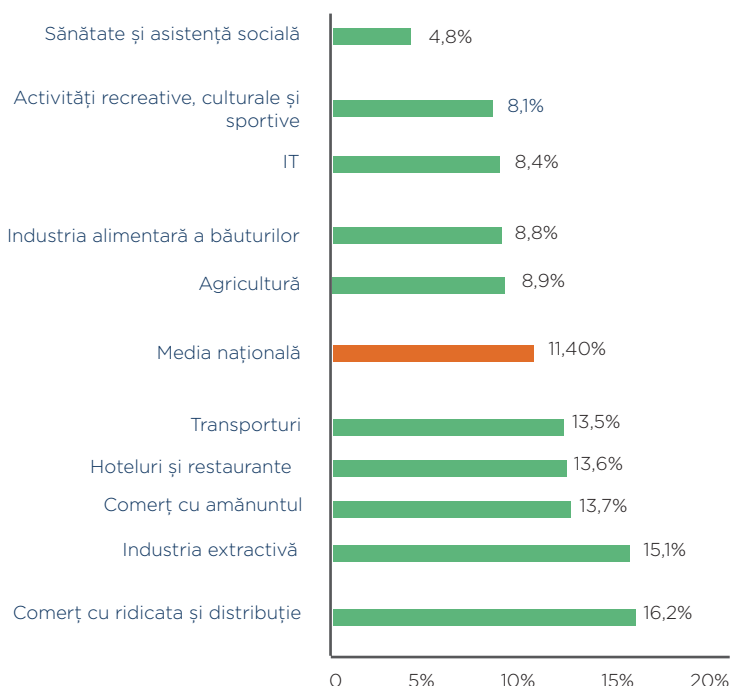
- Creșterea creanțelor companiilor, cu o heterogenitate în funcție de sector și moment. Totuși, pe medie putem anticipa următorul mecanism de propagare: soldul consolidat al creanțelor firmelor active în România de 393 mld. RON (finalul anului 2019) ar fi crescut pe parcursul anului 2020 cu toate sumele injectate de autorități în economie prin măsurile de sprijin oferite companiilor, respectiv 57,6 mld. RON (conform estimărilor MFP, Strategie fiscal bugetară 2021-2023). Practic, creanțele companiilor active în România ar fi înregistrat o creștere cu 14% în lipsa măsurilor de sprijin oferite de autorități.

Aplicând aceste șocuri asupra companiilor active în România, rezultă un eșantion de firme cu o situație favorabilă înainte de pandemie, dar care au întâmpinat dificultăți pe parcursul anului 2020, de 25.837 afaceri, acestea concentrând cca. 390.000 de angajați și 11% din veniturile întregului mediu de afaceri. Cifrele publicate de FNGCMM privind impactul garanțiilor de stat pentru accesul la capital prin IMM Invest indica un efect similar: 22.739 companii finanțate, acestea concentrând cca. 374.000 de angajați și 9% din veniturile întregului mediu de afaceri. Toate acestea nu sunt o coincidență, în condițiile în care obiectivul acestui program a fost salvarea firmelor bancabile care au probleme temporare în contextul pandemiei Covid-19. Așa cum reflectă cifrele din tabelul și graficul alăturate, vulnerabilitatea companiilor a crescut direct proporțional cu dimensiunea acestora. Cauzele sunt multiple, de la dificultatea de ajustare a unei firme mari în contextul unui efect economic de lacăt subit cauzat de pandemia Covid-19, capitalizarea și trezorerie reduse, costurile fixe și rigiditatea în creștere. Sectoarele cele mai grav afectate de acest fenomen sunt comerțul cu ridicata și retail, industria extractivă, transporturi și HoReCa. La capătul celălalt, sectoarele cel mai puțin vulnerabile sunt sănătatea și asistența socială, IT-ul, industria alimentară și a băuturilor sau agricultura.

Categorie cifră de afaceri	Vulnerabile (*)	Pondere	Număr angajați
0-100K EUR	11.564	8%	18.498
100K-500K EUR	8.005	14%	47.539
500K-1000K EUR	2.423	16%	31.792
1M-5M EUR	2.843	20%	80.760
5M-10M EUR	518	26%	32.473
10M-50M EUR	364	28%	52.029
50M-100M EUR	61	34%	29.110
Peste 100M EUR	59	32%	98.253
TOTAL	25.873	11%	390.454

(*) companii cu un grad monetar subunitar după aplicarea șocurilor (supraunitar în condiții normale) care nu au acces la finanțare și trezorerie disponibilă pentru cheltuielile monetare scadente

Procentul companiilor vulnerabile

Totusi, factura salvării companiilor și a locurilor de munca s-a reflectat în creșterea deficitului fiscal și a datoriei publice. În mod evident, pe termen scurt este un sacrificiu necesar, deoarece supraviețuirea companiilor și păstrarea șomajului la un nivel scăzut reprezintă piatra de temelie pentru relansarea economiei prin consum și investiții. Pandemia Covid-19 lasă România, precum și majoritatea țărilor din economia globală, cu o problemă dublă: creșterea datoriei atât pentru guverne, cât și pentru mediul de afaceri. Tabelul următor sintetizează principalele provocări pentru relansarea creșterii economice aproape de nivelul potențial, din perspectiva evoluției administrației publice și a companiilor active în România pentru următoarea perioadă.

Provocările importante ale guvernului

- Consolidarea fiscală prin reducerea aparatului public datorită digitalizării și, pe de altă parte, reducerea economiei subterane prin colectarea mai eficientă a taxelor
- Atragerea fondurilor europene pentru susținerea investițiilor publice necesare în infrastructura rutieră sau feroviară, sistemul de irigații din agricultură, energie verde, digitalizarea administrației publice, educație și sănătate
- Stimularea antreprenoriatului și crearea de noi locuri de muncă pentru a păstra cât mai mulți dintre românii care s-au întors din diaspora
- Stimularea dezvoltării pieței de capital prin listarea companiilor la bursă și exploatarea la maximum a tuturor avantajelor oferite de includerea BVB în indicii piețelor emergente

Provocările importante ale companiilor

- Capacitatea de a răspunde noilor cerințe sau comportamente ale consumatorilor după impactul pandemiei (vânzări online, calitate superioară)
- Adaptarea la noile cerințe din piața muncii (acomodarea telemuncii pe termen lung)
- Planificarea unor proiecte de investiții pe termen lung pentru exploatarea costului redus al capitalului, într-un mediu concurențial impredictibil care poate genera oricând surprize și condiții adverse
- Dezvoltarea unor sisteme agile pentru gestiunea unor matrici de riscuri din ce în ce mai complexe (riscul de credit al partenerilor de afaceri, provocările de lichiditate pe termen scurt, condiții adverse pentru planurile operaționale sau în ceea ce privește executarea proiectelor de investiții)

Această prezentare conține exclusiv proprietatea intelectuală a autorului de la data prezentului document și în conformitate cu informațiile disponibile la această dată. Documentul a fost elaborat din diverse surse considerate a fi serioase și de încredere. Cu toate acestea, autorul nu garantează în niciun fel că informațiile conținute în acest material sunt adevărate, corecte și complete. Prezentarea și analiza datelor sunt oferite cu bună credință și doar în scop informativ. Ca o completare la acest material, alte informații vor fi colectate în alt mod de către cititor. Autorul nu își asumă nicio răspundere pentru pierderile rezultate din utilizarea sau fundamentarea datelor folosite în prezentare. Cititorul nu este autorizat să extragă sau să reproducă acest material și să analizeze informația conținută pentru uz personal și intern, decât cu condiția că acesta să menționeze, în mod clar, autorul. De asemenea, pentru a face orice declarație publică sau pentru orice alt scop comercial, este nevoie de acordul scris al autorului.

Pentru mai multe informații:

T. +40/21/231 60 20

comunicare-romania@coface.com